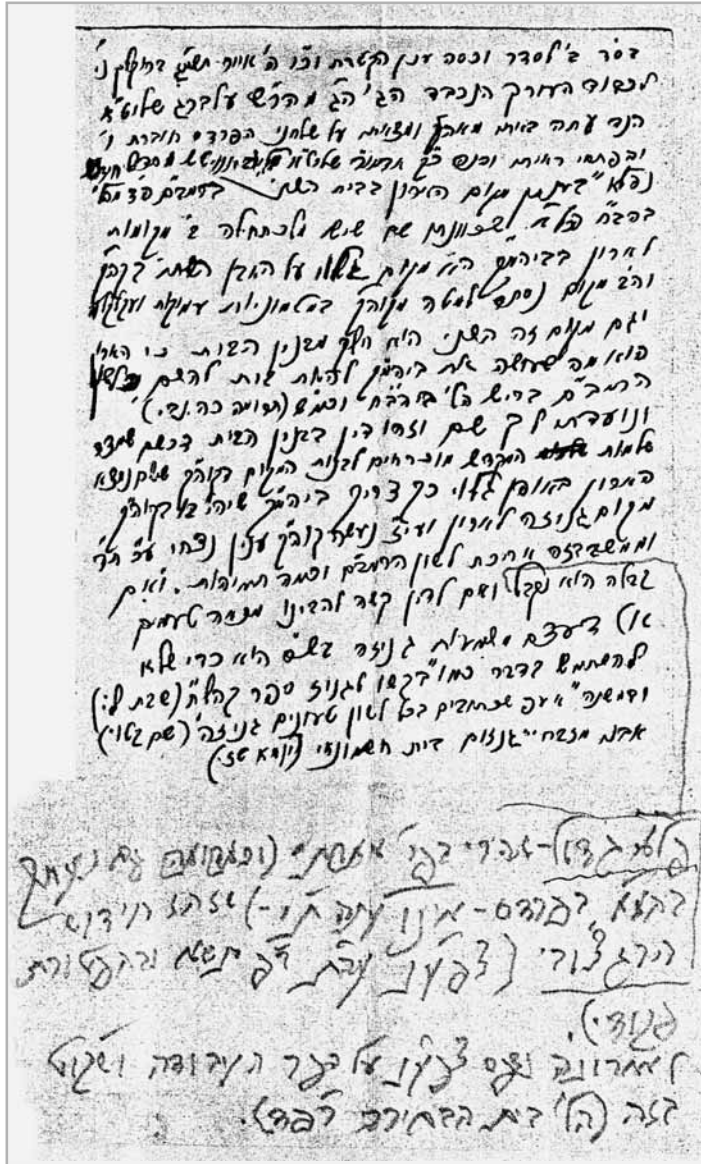

גניזת הארון בבית המקדש

בלקו"ש חכ"א ע' 156 ואילך נדפסה שיחת הרבי, בה מבאר חידוש נפלא ברמב"ם ריש פרק ד' מהלכות בית הבחירה, בגדר גניזת הארון בבית המקדש. השיחה נדפסה גם-כן בירחון הפרדס בשנת תשמ"ג, ואחד הקוראים כתב מכתב (בעילום שמו) עם הערות על השיחה, לעורך הפרדס, הרב שמחה עלברג. הרב עלברג העביר את המכתב לרבי שענה על כל שאלותיו. לתועלת הקוראים, מועתק המכתב בשלימותו, והערותיו של הרבי שולבו בתוך המכתב, באותיות מודגשות:

בס"ד. ב' לסדר וכסה ענן הקטורת וכו', ה' אייר תשמ"ג, ברוקלין נ"י.

לכבוד העורך הנכבד הג' הג' מהר"ש עלברג שליט"א

הנה עתה באתי מאה"ק ומצאתי על שלחני הפרדס חוברת ו', ובפתחי ראיתי והנה כ"ק אדמו"ר שליט"א מליובאוויטש מחדש חידוש נפלא בענין מקום הארון

בבית [המקדש] השני, ברמב"ם פ"ד מהל' בהב"ח הל"א, שכוונתו שם שיש מלכתחילה ב' מקומות לארון בביהמ"ק, הא' מקום גלוי על האבן השתי' בקה"ק, והב' מקום נסתר למטה מקוה"ק במטמוניות עמוקות ועקלקלות, וגם מקום זה השני הוא חלק מבנין הבית, כי הארון הוא מה שעושה את ביהמ"ק להיות בית להשם, כלשון הרמב"ם בריש הל' ביהב"ח וכמ"ש (תרומה כה, כב) ונועדתי לך שם, וזהו דין בבנין הבית, דכשם שמצד שלמות המקדש מוכרחים לבנות המקום בקוה"ק ששם נמצא הארון באופן גלוי, כך צריך ביהמ"ק שיהי' בו בקוה"ק מקום גניזה לארון, ועי"ז

מנחם מענדל וחי' מושקא שיחיו קניבסקי

נעשה קוה"ק ענין נצחי. ע"כ תכ"ד. וממשיך בזה אריכת לשון הרמב"ם וכמה תמיהות.

ואם קבלה היא נקבל.

פלא גדול - שהרי בפי' [רוש] אמרתי (וכמדומה גם נעתק בהמ"מ [= בהמראי מקומות], בפרדס - אינו עתה תח"י [= תחת ידי] - שזהו חידוש הרגצובי (צפע"נ עה"ת ר"פ [=] צפנת פענח על התורה ריש פרשת) תשא ובהפטורת פקודי).

לאחרונה נדפס צפע"נ על ספר העבודה ושקו"ט בזה (הל' בית הבחירה רפ"ד).

ואם לדין, קשה להבינו מכמה טעמים:

(א) דעצם משמעות גניזה בש"ס היא כדי שלא

להשתמש בדבר, כמו בקשו לגנוז ספר קהלת (שבת ל:), ובמשנה: "אע"פ שכתובים בכל לשון טעונים לגנוז ספר" (שם קטו.), אבני מזבח גנוזים בית חשמונאי (יומא טז.), אור שברא ביום א' עמד וגנוז (חגיגה יב.), ובכ"מ בש"ס. א"כ גם גניזת הארון משמע שלילת פעולתו עכשו בזה"ז, והי' לו לומר נחבא הארון או נסתר הארון.

הרי גם בארון לא נשתמשו מאז - בנוגע לפעולה - (הזי' על הכפורת), אבל לא בנוגע לקדושת הארון ולהוספה עי"ז [= על ידי זה] בקדושת הבית בדרך ממילא

(ב) הלא עיקר עשיית הארון מבואר בפ' הוא כדי שיהיו הלוחות מונחים בו, כמ"ש ונתת אל הארון את העדות (תרומה כה) אין בארון רק שני לוחות העדות (מלכים א, ח), וגם שברי לוחות

היו מונחים שם, ובס"ת יש פלוגתא (ב"ב י"ד.). ומכיוון שנגנזו הלוחות ג"כ שוב לא הי' צורך לארון (עי' מנ"ח מ' צ"ה)

אינו מובן כלל הרי נגנזו בדרך ממילא ע"י שנגנז הארון

ואם משום השראת השכינה שעליו, כנראה מד' כ"ק שהביא את הפ' ונועדתי לך שם, א"כ מה יועיל לזה המטמוניות העמוקות והעקלקלות, וכי זהו כבוד השכינה, הלא מעולם לא ירדה שכינה למטה מעשרה, והוא מאמר מוסכם לכ"ע (סוכה ה.).

בצפע"נ כי תשא וכו' ציין לזבחים (כד, א) דדוד עד ארעאית תהומא קדיש

ג) וביותר תמוה להעמיס חידוש כזה בדברי הרמב"ם ז"ל ביד החזקה, שכל דבריו שם בנויים על אדני מקורות הש"ס בבלי וירושלמי תוספ' וכו'. ואם הרמב"ם רוצה לחדש איזה דבר הוא אומר בלשון "יראה לי" כידוע, ומבאר דבריו באר היטב לא ברמזים, בפרט בדבר שלא בארו חז"ל אף ברמז.

ס"ד כוונתו הק' נעלמה ממני וצ"ב.

ראה בצפע"נ שם שציין לבבלי וירושלמי. ובהפטורת פקודי שם – להפסוק שבהפטורה

ואני כתבתי בחפזי ויש להאריך